

[Erik Andersen (Sdrj. amt.)]

for i første omgang om, hvordan man får en tilfredstillende sikring af disse to områder.

Der er flere muligheder. Man kan forstærke de bestående diger, eller man kan bygge nye diger enten fremskudt, dvs. ude i Vadehavet, eller tilbagetrukket, dvs. bag ved de nuværende diger, således at man opnår en dobbelt digesikring. Stormflodsudvalgets betænkning vil formentlig belyse de forskellige muligheder, ligesom betænkningen må formodes at ville anbefale den sikkerhedsgrad, man bør søge opnået.

Uanset hvilken løsning man vælger for at forøge sikkerheden, bliver der tale om endog meget store investeringer, og stormflodsudvalget har derfor ladet foretage en økonomisk vurdering af de forskellige projekter for at belyse, om investeringerne vil være lønnende alene ud fra et økonomisk synspunkt, en såkaldt cost-benefit analyse. Disse undersøgelser har vist, at kun projekterne til forøgelse af sikkerheden af Tøndermarsken og Ribemarsken kan betale sig rent samfundsøkonomisk, og dette hænger sammen med, at der i byerne Tønder og Ribe er koncentreret store værdimasser.

Der er i bergningerne ikke foretaget nogen økonomisk bedømmelse af risikoen for tab af menneskeliv, men da der kun er risiko for tab af menneskeliv i Tønder marsk og Ribe marsk, vil en sådan supplerende undersøgelse kun kunne forstærke det her nævnte resultat.

Man må således regne med, at der i en overskuelig fremtid skal investeres store beløb, formentlig af størrelsesordenen 40-80 mill. kr. for Tønder marsk og Ribe marsk for at øge sikkerheden mod stormflod ved den syd- og sønderjyske vestkyst, og lokalt er man af den opfattelse, at der her er tale om en statsopgave.

Det skal bemærkes, at en yderligere sikring af Tøndermarsken kræver et samarbejde med Vesttyskland, idet digerne nord og syd for grænsen skal forstærkes eller forlægges efter et fælles projekt og en fælles tidsplan.

Om den almindelige kystsikring vil jeg gerne sige, at såfremt man overvejer at foretage tekniske anlæg til at beskytte en bestemt kyststrækning, bør man tillige foretage en økonomisk beregning for at finde ud af, om investeringerne vil være lønnende.

Man skal i disse beregninger selvfølgelig modregne de skader, anlægget kan forventes at medføre på de tilstødende kyststrækninger. Forlanger man nu, at det offentlige skal udføre og også betale disse anlæg, må staten ved den økonomiske beregning anlægge en samlet samfundsmæssig helhedsvurdering. En sådan helhedsvurdering er ikke altid sammenfaldende med resultatet af en lokal vurdering; der kan derfor opstå konflikter mellem staten og lokale myndigheder eller private personer, og staten kan komme i følgende tre former for situationer:

For det første situationer, hvor den samfundsmæssige betydning er så stor, at staten betaler de tekniske anlæg 100 pct.

For det andet situationer, hvor de tekniske anlæg har en så tilpas stor samfundsmæssig betydning, at staten er villig til at udføre arbejdet mod et vist bidrag fra lokale myndigheder og fra private lodsejere.

Endelig for det tredje situationer, hvor de tekniske anlæg har en så ringe samfundsmæssig betydning, at staten ikke vil deltage.

Den teoretiske fjerde mulighed, hvorefter staten ville kunne frigøre sig for et eventuelt ansvar ved at yde private lodsejere en erstatning, kan ikke anbefales, idet der ustandselig vil opstå diskussioner om, hvorvidt staten har et ansvar. Fremgangsmåden måtte da også indebære, at staten skulle have betaling fra de lodsejere, der opnår fordele af, at nyt land opstår.

Vender man sig fra de naturlige kyststrækninger til de strækninger, hvor der allerede er foretaget tekniske indgreb, kan forholdene efter min mening stille sig noget anderledes. Som eksempel skal omtales Tønder marsk.

Tønder marsk er et resultat af en række inddigninger fra havet igennem de sidste godt 400 år. Det nuværende havdige, Højerdiget med Højer sluse, blev bygget i 1860-61 og beskytter 12.000 ha med ca. 10.000 indbyggere, herunder Tønder by. Havdiget og slusen vedligeholdes også økonomisk af digelavet, dvs. at alle de lodsejere, der har gavn af diget, betaler. Men staten, dvs. vandbygningsvæsenet, fører det tekniske tilsyn, således at man er sikker på, at vedligeholdelsen til enhver tid er i orden, og i tilfælde til, at havdiget yder en passende beskyttelse mod havet, altså mod stormflod — alt